

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

Ansøgning om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse 2015

**Nedslidte byområder i mindre byer, hvor der er et
væsentligt behov for bymæssig udvikling**

Jf. lovbekendtgørelse nr. 504 af 16. maj 2013 (Lov om byfornyelse og udvikling af byer)

Ansøgningsfrist onsdag den 7. januar 2015

Det udfyldte ansøgningskema sendes pr. e-mail til: bypolitik@mdbl.dk
Skriv "Ansøgning om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse 2015" i emnefeltet.

Bagerst i ansøgningskemaet findes en vejledning til udfyldelse af skemaet.

Alle punkter i ansøgningskemaet skal udfyldes. "Ikke relevant" er dog et muligt svar, hvis spørgsmålet ikke vurderes relevant for byområdet.

Bilag kan i begrænset omfang vedhæftes ansøgningen i form af word, excel, jpg- eller pdf-filer. Bilag kan f.eks. være kort over byområdet, fotomateriale m.v.

HUSK at indberette ansøgningen i BOSSINF-område

1. Titel på beslutning om områdefornyelse

Titel:

Områdefornyelse - Vorbasse vender udfordringer til muligheder og attraktioner

2. Kommunens adresse

Navn på kommune: Billund Kommune

Gade/vej og nr.: Jorden Rundt 1

Postnr.: 7200

By: Grindsted

3. Kontaktperson i kommunen

Navn: Henrik Narud	
Titel: Direktør Teknik og Miljø	
Telefon: 7972 7040	E-mail: hna@billund.dk

4. Ansøgt udgiftsramme

Beløb i alt ekskl. moms:	<input type="text" value="1.930.000"/>	kr.
--------------------------	--	-----

KARAKTERISTIK AF DE REGIONALE OG LOKALE FORUDSÆTNINGER

5. Beskrivelse af problemer og udfordringer i byen og kommunen

Bemærk venligst, at det i punkt 5 er hele byen eller kommunen, der skal beskrives.

Overordnede udfordringer og formål med områdefornyelsesindsatsen

For at sætte besvarelsen af ansøgningens punkter i en sammenhæng redegøres indledningsvist for overordnede udfordringer og formålet med områdefornyelsesindsatsen.

3 GODE GRUNDE til at søge områdefornyelsesmidler til Vorbasse netop nu:

- **Vorbasses foreninger arbejder hårdt og målrettet med at markedsføre Vorbasse**, men byen og især hovedgaden udstråler ikke det aktive kort Vorbasse gerne vil trække i den sammenhæng. De fysiske udfordringer er for store at løfte med lokale kræfter alene. Vorbasse ønsker, at områdefornyelsen kan medvirke til afklaring af byens fysiske identitet og det eller de temaer, der kan danne rygrad og struktur i byens fremtidige fysiske udvikling og fortællinger. Historier skal fortælles, når der sker forskønnelser i hovedgaden, når byens 'døde pletter' skal nyindrettes eller have midlertidige funktioner, mens byen venter på nye investeringer i årene fremover
- **Vorbasse er nået til en erkendelse af, at en sammenhængende fysisk indsats, kræver en dybere indsigt.** Inspireret af Sdr. Omme og Hejnsvig, der har arbejdet med hver deres kulturarv, som identitetsmarkører, er Vorbasse klar til at udforske, hvad der er Vorbasses dybere identitet og hvordan den kan pege retning for fremtidige initiativer og projekter. Er det Vorbasses fantastiske markedshistorie, der kan danne ny inspiration og aktivitet i bybilledet? Er det ønsket om at vise Vorbasse som Børnernes Landsby? Er det en helt enestående historisk baggrund og kontakten til det historiske landskab? På en eller anden måde hænger det sammen i Vorbasses øjne.
- **Der er skabt et klart momentum både for Vorbasse og for kommunen.** Vorbasse er karakteriseret ved et usædvanligt bæredygtigt fællesskab og en foreningsstruktur, der de seneste to år har formået at koordinere et strategisk samarbejde om byens udvikling. Billund Kommune øjner chancen for, at et samarbejde med Vorbasse om områdefornyelse kan give vigtig inspiration til udmøntningen af den nye Landdistriktspolitik, som ventes vedtaget sommeren 2015.

FORMÅLET er at vende Vorbasses fysiske udfordringer til muligheder og attraktioner

Døde pletter i byen skal ikke skræmme men inspirere til NYT!

Vorbasse vil vende fysiske udfordringer til muligheder og attraktioner. F.eks. har en borger foreslået, at en gammel markedskarrusel kunne vækkes til live i det offentlige rum og finde en plads – i øjeblikket står den på museum, hvor kun få får øje for dens historie.

Vorbasse får med områdefornyelsen mulighed for at skabe markante fysiske projekter, der viser vej, men områdefornyelsen skal i høj grad også inspirere borgere, erhverv og foreninger i Vorbasse til selv at få ideer til at kunne bidrage visuelt og aktivt med at fortælle historier i bybilledet, der hvor arealer står tomme hen og venter på NYT.

Vorbasse og Billund Kommune

Antal indbyggere i byen:

21.11.2014 Billund Kommune: 26.318 indbyggere

21.11.2014 Vorbasse Sogn: 1.839 indbyggere

Beskriv hvordan befolkningsudviklingen i byen og kommunen har været de seneste år:

Befolkningstallet i Billund kommune er svagt stigende. Gennemsnitligt er tallet steget med 45 personer årligt eller 0,1 % over de sidste 10 år. Fødselsoverskuddet er negativt, mens nettotilflytningen bidrager positivt. Landdistrikterne under et har faldende befolkningstal. I Vorbasse er befolkningstallet faldet med ca. 13 personer årligt siden 2000.

Billund Kommune har en offensiv bosætningsstrategi og en forventet fremgang i befolkningsprognosen på 0,5 % årligt (132 pers. frem til 2025). I Vorbasse forventes en fremgang på ca. 10 personer årligt. De positive forventninger skal ses i sammenhæng med gode beskæftigelses- og erhvervsmuligheder, attraktive boliger overalt i kommunen, gode service- og fritidstilbud samt en velfungerende infrastruktur. Kommunens bestræbelser på at styrke bosætningen er i 2014 suppleret med ansættelse af en bosætningskoordinator.

Kommunen ønsker, at landsbyer og landområder bliver aktive medspillere i den samlede vækststrategi, der indeholder "5 veje til vækst": 1. Øget tilflytning, 2. Styrke kommunens overordnede turisme- og erhvervsudvikling, 3. Udvikle børnenes hovedstad, 4. Øge uddannelsesniveautet i kommunen og 5. Sikre infrastrukturel udvikling der understøtter væksten. For at styrke landsbyerne i denne rolle er der i 2014 nedsat et § 17, stk. 4 udvalg til at formulere en ny landdistriktspolitik i samspil med borgerne i landområderne. Især omkring bosætning, natur og oplevelser er landsbyerne et aktivt ressourceindsat, men det kræver, at byerne får øje for de lokale potentialer som et aktivt bidrag i udviklingen.

Der er ingen tvivl om at Vorbasse er en aktiv medspiller. Vorbasse arbejder hårdt på at styrke udviklingen og bosætningen. Under mottoet: **Vorbasse – et godt sted at bo – byen med de mange muligheder** – er det lykkedes at få etableret nye boligmuligheder i byen, herunder storparceller. Vorbasse gør en særdels aktiv indsats for både at invitere og modtage nye borgere. Byens egen "bosætningsminister", overrækker byens velkomstkurv til nye. Der berettes om byen på hjemmesiden og byen har produceret en inspirerende introduktionsfolder, der fortæller om Vorbasses mange muligheder. Befolkningstallet er dog stærkt udfordret af færre fødsler og flere ældre borgere, samt egentlig fraflytning, ligesom erhvervs- og detailhandelsmulighederne langsomt svinder ind.

Beskriv om der er problemer i forhold til byens beliggenhed og trafikforbindelser (f.eks. problemer i forhold til trafikforbindelser til større byer og/eller om der er en udvikling i pendling til større byer):

Vorbasse ligger fornuftigt i forhold til både større byer og arbejdspladser. Byen ligger 15-18 km syd for Billund by og Billund lufthavn og 22 km sydøst for Grindsted. Til Vejle og Kolding er der ca. 35 km og til Esbjerg 55 km. Der er 20 km til motorvejen E20. Statsvej 469 løber midt i gennem byen, og deler reelt byen i to. Vejen er stærkt trafikeret med meget tung gennemfartstrafik og mange kører alt for stærkt. Den kollektive trafik er sparsom. Der kører 2-3 busser dagligt på tidspunkter primært tilpasset skoleskemaet. Aften- og weekendtransport er næsten umulig. Billund Kommune har stor og stigende nettoindpendling. Mere end 7.000 personer pendler ind mod ca. 3.500 der pendler ud. Også i Vorbasse er pendling efter arbejde steget. Dog er der her tale om stor nettoudpendling.

Beskriv om der er problemer i forhold til byens og kommunens økonomiske udvikling (herunder udviklingen i erhverv, arbejdspladser og indkomster, og om der er tendens til lave boligpriser):

Erhverv og beskæftigelse

Billund Kommune er kendetegnet ved en stærk privat sektor med mange arbejdspladser. De fleste er fordelt på få store virksomheder med over 1000 ansatte og mange mindre virksomheder inden for industri, håndværk, handel, turisme og transport. Antallet af arbejdspladser totalt set er på 17.222 i 2013, eller 129 arbejdspladser pr. 100 i alderen 25-64 år. Det er en af de højeste i landet. Antallet af arbejdspladser er dog faldet med ca. 800 over de sidste 10 år, bortset fra de seneste to år, hvor antallet igen er på vej op, primært i Billund by. I august 2014 har Billund regionens næstlaveste bruttoledighed på 3,0 % mod 4,3 % i Region Syddanmark og 4,6 % i landet som helhed. Beskæftigelsen er svingende over året på grund af mange sæsonarbejdspladser i turismeerhvervet. Turismen steget kraftigt fra 2009. I dag har Billund Kommune langt over 1 mia. kr. i turismeomsætning. Trods gode beskæftigelsesmuligheder er den samlede arbejdsstyrke faldet med næsten 800 personer i de seneste 5 år. Befolkningen ældes.

I Vorbasse er antallet af arbejdspladser inden for produktion, håndværk og handel faldet mere end kommunen gennemsnitligt set. Virksomheder er lukket i Vorbasse. Både i kommunen som helhed og i Vorbasse er uddannelsesniveaulet lavere end landsgennemsnittet. Der er færre med en videregående uddannelse end både landsgennemsnit og regionsgennemsnit og flere med kort videregående uddannelse og grundskole.

Boligpriser

Generelt ligger boligpriserne i Billund kommune lavt, sammenlignet med priserne på østkysten omkring Vejle-Kolding. Gennem de senere år har boligmarkedet i hele kommunen været underdrejet. Færre handler end normalt, liggetiden er steget, mange til over 1-2 år, og priserne er faldet med 4-5 %. Det gælder også for Vorbasse, selv om det seneste halve år ser ud til at tegne lysere. Flere ejendomme i Vorbasse er dog solgt til særdeles lave priser, som i flere tilfælde er så lave, så de har svært ved at blive finansieret med real-kredit. Faren for, at flere lavindkomstgrupper rykker ind ligger tæt på. Nybyggeri af parcelhuse ligger nærmest stille i Vorbasse og de øvrige landsbyer, mens der er lidt nybyggeri i Grindsted og Billund.

Beskriv om der mangler udbud af privat og offentlig service i byen (findes butikker, skoler, daginstitutioner, fritidstilbud m.v.):

En af landdistrikternes store udfordringer er at holde på lokale servicefunktioner. Det er også udfordringen i Vorbasse. Som udgangspunkt har byen dog en rimelig forsyning med offentlig service. Der er et børnecenter bestående folkeskole med overbygning (1-2 spor), integreret institution 0-6 år med gæstedagpleje, plejecenter, lægehus og gode idrætsfaciliteter med dobbelt hal, svømmehal og ubemandet folkebibliotek. Et nyt sognehus ved kirken er taget i brug som samlingssted for mange foreningsaktiviteter. Foruden den offentlige service er der privat service i form af Blå Kors rådgivnings- og botilbud for misbrugere, samt et værested for børn og unge, drevet af KFUM's sociale arbejde. Byen har desuden en landevejskro og campingplads, som tilbyder overnatning til besøgende og turister i området. Handelslivet er presset i Vorbasse, men der er fortsat en god forsyning til det daglige forbrug i form af Superbrugsen og købmand, bageri og sparekasse. Der er en klar bevidsthed om at den private service skal bakkes op, hvis den skal bevares.

Hvis der er andre problemer og udfordringer i byen og kommunen, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

Beskrevet i indledning.

KARAKTERISTIK AF DET VALGTE BYOMRÅDE, DER SØGES OM RESERVATION AF UDGIFTSRAMME TIL

6. Overordnet beskrivelse af det valgte byområde

Geografisk afgrænsning af byområdet

Afgrænsningen af områdefornyelsen er Vorbasse sogn, koncentreret omkring selve Vorbasse by. Hele hovedgaden fra byskilt til byskilt er med i det konkrete fornyelsesområde. Centrum i områdefornyelsen er det vigtigste hovedkryds, hvor Skjoldbjergvej og Hovborgvej krydser hovedgaden (Nørregade/Østergade). Mod nord afgrænses området af kirken, og mod syd af campingpladsen og markedspladsen.

Sammenfattende karakteristik af det udvalgte byområde og dets udfordringer

Vorbasse er den sydligste by i Billund Kommune. I 1968 blev Vorbasse en del af den nye Billund Kommune ved sammenlægning mellem Grene og Vorbasse sogne. Vorbasse var på det tidspunkt større end Billund. Med kommunalreformen i 2007 blev Billund og Grindsted kommuner sammenlagt til den nuværende Billund Kommune. Vorbasse er i dag kommunens næststørste lokalby efter Sdr. Omme.

Kulturhistorisk baggrund/karakteristik

Vorbasse har så enestående en historie, at byen nyder international interesse for sine udgravninger af de første bosættelser. Oldtidens Vorbasse er blevet målestok for al forskning på feltet og fortolkninger af samfundsudviklingen i Danmark før år 1100. Det er man stolte af i Vorbasse! I alt 8 landsbyer fra ca. år 100 f. kr. - 1100 er udgravet. Udgravningerne viser, hvordan de tidlige landsbyer vandrede efter bedre jord. Vorbasse fik sin endelige placering ca. år 1100, hvor kirken blev bygget i sten. I 1500-tallet blev Vorbasse kirke større og fik tårn. Ved kirken sprang en kilde, som folk mente, var helbredende. Derfor opstod der valfart til Vorbasse, og det blev udnyttet, så der både var mulighed for handel og underholdning. Således opstod Vorbasse marked. Den dag i dag spiller Vorbasse marked en kæmpe rolle i borgernes bevidsthed om byens formåen, sammenhold og kulturarv. Ca. 250.000 gæster finder hvert år vej til markedet.

I slutningen af 1700 tallet var byen en forteby med gårdene placeret omkring forten. Efterhånden flyttede flere gårde ud, byen voksede og kom til at ligne en vejklungeby

med tættere bebyggelse. En del af forten er stadig bevaret i et grønt område midt i byen, men det at byen oprindeligt er flyttet rundt betyder, at den end ikke i dag har en traditionel opbygning omkring pladser eller gadeforløb. Til gengæld er der en del fællesjord (byjord) og hjørner. Det største ligger i tilknytning til Vorbasse Krigshavn (v. centrum)

I 1917 blev Vorbasse stationsby frem til 1968. Ud over stationsbygningen, blev der bygget enkelte større huse i området omkring stationen. De fleste huse langs hovedgaden blev opført i 20'erne og 40-50'erne. I 60-70'erne kom nye boligkvarterer til herunder boligforeningshuse i byens sydøstlige del. Fra 80 frem mod 00'erne er nye parcelhusområder kommet til mod syd, senest en række jordbrugsparceller ved bygrænsen. Ældre erhvervsbygninger finder vi langs hovedgaden. I 60'erne og 70'erne blev flere af disse moderniseret med flade tilbygninger og store vinduer. Allerede fra 70'erne begyndte tilbagegangen for erhverv og handel, så mange af bygningerne benyttes i dag til helt andre formål.

Syd for byen ligger Vorbasses stolthed – Idrætscenteret, som borgerne selv har indsamlet penge til at udbygge i 2006. Centeret ligger i umiddelbar tilknytning til byens velbesøgte campingplads. Idrætscenteret er et markant fysisk symbol på Vorbasses stærke iværksætterkultur, store rummelighed og stærke sammenhold.

Udfordringer i Vorbasse

Tiltagende tung trafik og fysisk forfald

Hovedgaden i Vorbasse er belastet af tung trafik. Hovedkrydset (v. centrum) er svært og farligt at passere for alle trafikanter. Det samme gælder for de svage trafikanter i hele hovedgadens længde. Kun et sted, nemlig ved skolen, er der markeret et fodgængerfelt. Parkeringsforholdene ved og omkring hovedgaden virker rodede og busholdepladsen for stor. Hovedgaden er flere steder nedslidt og forfaldet tager til på grund af stagnation i erhvervslivet. Også private boliger virker forfaldne.

Usammenhængende bystruktur med mangel på steder for ophold og aktivitet

Hovedgaden er udfordret i Vorbasse. Der er opstået "huller" i husrækken. Vorbasse byen særligt udfordret i sin struktur, fordi byrummene som nævnt, består af spredte stumper byjord, grønne hjørner og mindre pladser fordelt langs hele hovedgaden. Vorbasse Krigshavn (et parkområde) er det tætteste man kommer på et fælles samlingssted. Der er åbne arealer uden egentlig plan, omkring den alt for store busholdeplads, kombineret med parkeringsarealer bl.a. ved byens kro, og arealer omkring byens store vejkryds. Fokus har været at skaffe gode forhold for bilister og busser, ikke at dække borgernes behov for ophold og aktivitet.

Manglende sammenhæng mellem byens mange grønne oaser, grønne kiler og naturen omkring byen

Rige potentialer, der kunne skabe sammenhæng mellem by og natur og løfte byens samlede indtryk, kommer ikke i spil. Det har hidtil været en for stor udfordring for Vorbasse selv at løfte. Der er behov for bistand til at få kvalitet i samspillet mellem byens grønne pletter, større grønne kiler og de stiforbindelser, som Vorbasse og landsbyer i kommunen kæmper for at få udvidet og bundet sammen, så der er god adgang fra byerne ud i naturen og imellem byerne.

Negativ virkning på bosætning og tiltrækning af turister og andre gæster

Den fysiske nedslidning i byen især omkring hovedgaden med forfaldne erhvervsbygninger og private boliger, og den tiltagende tunge og stærke trafik bekymrer borgerne i Vorbasse. Det samme gør den i stigende grad usammenhængende by uden egentlige opholdsmuligheder for borgerne. Byens motto om at være: **- Et godt sted at bo - byen med de mange muligheder** – er under stærkt pres, uanset hvor meget borgergrupper kæmper for udviklingen i Vorbasse med forskellige større og mindre projekter. Første-håndsideindtrykket for turister og andre gæster er ikke de mange muligheder, som borgerne selv ser.

7. Beskrivelse af de fysiske og erhvervsmæssige forhold i det valgte byområde

Bebyggelsesstruktur og boligforhold, herunder ejerforhold:

Kører man gennem Vorbasse, får man et indtryk af en landsby, der har haft sin storhedstid som handels- og erhvervsby for flere årtier siden. Mange egentlige byhuse i to etager og erhvervsbygninger er bygget om til andre formål, og fremtræder netop som – tydeligt ombyggede erhvervsejendomme. Nogle er ombygget til ukendelighed med helt fremmede vinduer og nye dørtyper. Nogle bærer stadig præg af at være nedlagte butikker med tømte butiksvinduer ud mod hovedgaden.

Der er stadig spredte aktive butikker i hovedgaden, f.eks. bager, tøjbutik og genbrugsbutik, ligesom der fortsat er håndværksvirksomheder, f.eks. en stor VVS forretning. Flere nuværende og tidligere erhvervsbygninger er stadig omgivet af store og bare parkerings- og oplagsarealer – en slags "sorte pletter" i husrækken. Nogle ombyggede erhvervsejendomme og private boliger virker forfaldne og nedslidte og giver hovedgaden det usammenhængende og triste præg. Byen opleves fragmenteret og de aktive butikker er spredt i hele hovedgaden.

Ejerforhold og boligstandard

Samlet set er 64 % af boligmassen ejerboliger, mens 26 % er lejeboliger. Godt 41 % af boligerne er opført før 1950.

Hovedgaden er domineret af ejerboliger, en del heraf i pæn stand. Det gælder ikke mindst nogle af de toetagers tidligere erhvervsejendomme, der primært fungerer som boliger for ejeren, eller som privat udlejningsbyggeri. Historisk er mange af de private boliger i bykernen fra 20'erne, 40'erne og 50'erne og kan betegne som "småårshuse". I dag er en del af disse renoverede og tjener til bolig for enlige eller mindre familier. Nogle fungerer som private udlejningsboliger, nogle er forsømte.

Boligforeningsboliger fra 70'erne er opført i den sydøstlige del af hovedgaden som tæt-lavt byggeri i form af rækkehuse eller klyngehuse af god kvalitet. Boligforeningsbyggeri er opført frem til 00'erne i Vorbasse, hvor den seneste nyopførte afdeling er færdiggjort i sommeren 2014 i den nordlige del af byen ved fortjen. Det samlede boligforeningsbyggeri udgør 78 boliger i Vorbasse. Det private udlejningsbyggeri består af ca. 50-60, oftest mindre boliger, og næsten alle indrettet i ombyggede ejendomme eller enkelte huse.

Bag ved hovedgaden mod nord er der placeret tidlige produktionsbygninger med bolig for ejeren. Mod syd udfolder de senere opførte boligkvarterer sig med boliger fra forskellige tidsaldre fra 60'erne og frem til i dag – større boliger i god kvalitet. Vorbasse har været begunstiget af et løbende behov for at opføre parcelhuse frem til i dag.

Er der lokal kulturarv (herunder bevaringsværdige bygninger), der kan have betydning for udviklingen i byområdet?

Der genfindes kulturhistoriske træk i Vorbasses bystruktur. De grønne arealer og ubebyggede rum, der karakteriseres som byjord eller fællesjord, og resterne af byens oprindelige forte med kirken og præstegården er eksempler på bevaringsværdige kulturtræk. Der findes ikke mange historiske bygninger i Vorbasse. Men bygningskulturen med to-etagers byerhvervsejendomme langs hovedgaden giver byen sit bymæssige præg, og er vigtig for at forstå byens udvikling som driftig erhvervs- og stationsby. Tilsvarende er mange såkaldte "småårshuse" et karakteristisk træk ved Vorbasses hovedgade. Også tiden som stationsby har efterladt bevaringsværdige huse og en stationsbygning med særlige karakteristika.

I hvor høj grad er området domineret af nedslidte boliger og erhvervsjendomme i dårlig stand? Hvor mange af disse er tomme eller bør nedrives?

Hovedindtrykket af byen omkring hovedgaden i Vorbasse er, at en del bygninger, både de tidligere erhvervsbygninger og mindre private boliger, virker nedslidte, og nogle dårligt vedligeholdte og forfaldne. Få bygninger er nedrevet gennem de seneste år, for at give plads til andre formål. Det undersøges i øjeblikket, om en af de nævnte erhvervsbygninger samt missionshuset kan nedrives med støtte fra nedrivningspuljen. Omkring 1-5 private boliger vurderes foreløbigt at kunne have behov for bygningsfornyelse via byfornyelsesloven. Det vurderes, at 1-3 erhvervsbygninger vil være saneringsmodne, og bør nedrives. En mere præcis angivelse af størrelsesorden forudsætter en bygningsregistrering.

Hvor mange boliger og erhvervsjendomme i det udvalgte byområde vurderes overordnet at have behov for istandsættelse ved bygningsfornyelse via byfornyelsesloven?

Vedr. antal se punktet ovenfor.

Renovering og omdannelse af fraflyttede butikker og virksomheder er i flere tilfælde langt fra sket med respekt for bygningens bevaringsværdi. Nogle er renoveret til ukendelighed. Bygningerne bærer i flere tilfælde præg af forfald, og vedligeholdelsen opleves som mangelfuld. Der er overvejelser om at ændre funktioner for missionshus og tidligere mejeri, som i dag er værested. Begge bygninger er placeret på hovedgaden. Tilsvarende er tidligere produktionsbygninger udlejet til andre formål, eller står tomme, og er udsat for øget forfald. Prisniveauet både ved køb og ved udlejning kan skabe grobund for social forslumning.

Hvis der er forhold vedrørende byområdet boliger og boligejendomme, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

Beskrevet ovenfor

Erhverv, detailhandel og erhvervsjendomme:

Beskriv hvilken type erhverv og detailhandel der er i byområdet, og om der er brug for en indsats for at bevare eller tiltrække erhverv og detailhandel:

Vorbasse er præget af mange forskellige, men forholdsvis små virksomheder, primært inden for landbrug, produktion, håndværk, detailhandel samt offentlig og privat service. Byens hovedgade og nærmeste sidegader indeholder de fleste af byens servicetilbud: Superbrugsen, Elite købmand, Kro, Tøj til kvinder og børn, Vorbasse Hejnsvig Sparekasse, bager, genbrugsbutik, smed og VVS, mekaniker og bilhandel, frisør, massør, sy-studie, campingplads, grafiker, fodklinik, lægehus, tømrer/snedkerforretning, murer, entreprenør, maler, it-support, vinduespudding, solcenter.

I de senere år er der kommet mere turismeafledt forretning, som en afsmittende virkning fra det store turistboom i Billund. Kroen har udvidet med ferielejligheder og campingpladsen med flere hytter og belægningen er stigende.

Trafikforhold, infrastruktur og byrum:

Beskriv, om der i byområdet er behov for ændring af trafikforhold, f.eks. grundet trafikale problemer, problemer med nedslidning af veje, dårlige forhold for bløde trafikanter m.v.:

Hovedgaden virker ved gennemkørsel som slidt og forfalden m.h.t. belægning, fortove, parkeringsarealer og skiltning. Der bør skabes et nyt og funktionelt helhedsindtryk af hovedgaden, som ikke kun er indrettet på bilisternes betingelser. Trafiksikkerheden bør nytænkes med bedre passager for alle trafikanter. Der bør skabes mere sammenhæng mellem trafikarealer og parkeringsmuligheder, med bedre markering af muligheder. I dag sker det, at der parkeres på cykelstien i stedet for på de anlagte p-arealer på nord-siden af hovedgaden. P-pladserne er umiddelbart ikke synlige for ikke stedkendte. Der er ligeledes brug for en tiltrængt modernisering af belægninger og byudstyr. Ændringer if. statsvejen vil skulle ske i tæt samarbejde med Vejdirektoratet.

Beskriv om der er behov for indretning eller forskønnelse af byrum og grønne arealer i byområdet:

Vorbasse mangler noget øjnene fanger, som noget særligt, når man passerer byen. Vorbasse ønsker at komme af med et indtryk af begyndende forfald og en by, man bare gerne vil igennem i en fart. Der er flere opholdsmuligheder i byen, men ingen egentlig byrum, der indbyder til ophold. Byen har et stærkt behov for at få pladser indrettet og gjort egnede for ophold og aktivitet eller som fælles samlingspunkt. Busholdepladsen har f.eks. udviklet sig til en udefinerlig størrelse – en stor plads uden formål, der ligger som en uudnyttet død kapital i byen.

Vorbasse er klar til at nytænke byens struktur og pladser og tænke dem ind i en ny helhed, der kan medvirke til forskønne indtrykket af byen. Det ønskes afklaret hvad store, små, grønne pladser og de såkaldte "sorte huller" kan bruges til, også samspillet med grønne kiler og stiforløb må medtænkes.

8. Beskrivelse af de sociale og kulturelle forhold samt foreningslivet i det valgte byområde

Befolkningsudvikling og afvigelse fra tendensen i kommunen:

Beskriv hvordan befolkningsudviklingen har været i det valgte byområde de seneste år (f.eks. høj fraflytningsfrekvens eller manglende tilflytning):

Befolkningstallet i Vorbasse er generelt faldende. Som nævnt er Vorbasse sogns befolkningstal faldet med 13 personer årligt siden 2000 (eller 313 personer). Det skyldes primært faldende fødselstal og fraflytning af unge, der rejser ud for at få en uddannelse. Der har generelt været en løbende ud- og indflytning i Vorbasse, og stort set ingen boliger står tomme. I det seneste halve år er der en lille stigning i køb og salg af boliger i byen. Vorbasse har flere ældre end kommunen som helhed, og fødselstallet falder mere end på kommuneplan, så gennemsnitsalderen stiger.

Beskæftigelse:

Beskriv, hvad der karakteriserer beskæftigelsessituationen i det valgte byområde:

Befolkningen i Vorbasse pendler primært ud af sognet for at arbejde, hvor adgangen til arbejdspladser er størst. Antallet af arbejdspladser i Vorbasse er faldet, især efter den økonomiske krise startede i 2008. Beskæftigelsen er dog fortsat relativ høj og ledigheden forholdsvis lav. Ledigheden i Vorbasse er en smule højere end i kommunen som helhed på grund af, at lidt flere borgere uden for arbejdsmarkedet.

Privat og offentlig service:

Mangler der adgang til privat og offentlig service i byområdet?

Som nævnt under punkt 5 har Vorbasse som udgangspunkt en rimelig forsyning med offentlig og privat service. I de seneste år har byen dog oplevet et pres på flere af disse servicetilbud. Folkebiblioteket er gået fra bemandet til ubemandet og er nu drevet af frivillige, og skoletandplejen er gået fra at være behandlende til undersøgelsesklinik. Vorbasse museum er sammenlagt i et kommunalt museumsvesen og flyttet fra Vorbasse. Børnetallet i skolen er p.t. holdt oppe af, at omkring 10 % af børnene kommer fra nabokommunen. Den aktuelle udfordring er, hvordan der kan sikres en stabil forsyning af praktiserende læger i fremtiden. F.eks. undersøges muligheden for at oprette et sundhedshus i tilknytning til plejecentret, hvor også lægepraksis så placeres. Borgerne i Vorbasse er selv meget optaget af, at kæmpe for at fastholde den nødvendige service i byen. Derfor er der mobiliseret flere aktive frivillige støttegrupper og mange frivillige indgår i de daglige aktiviteter, hvor det er muligt.

Forenings- og kulturlivet:

Beskriv foreningslivet i byområdet:

Vorbasse har et aktivt og blomstrende foreningsliv på alle områder, og frivilligheden har fortsat gode kår. Ca. 60 foreninger er registreret i Vorbasse. De spænder fra erhvervsforening, over sportsforeninger og politiske foreninger til velgørende foreninger. 5 foreninger kaldes **"De 5 foreninger"** – har indledt et samarbejde om et skarpere fokus på at fremme udviklingen i Vorbasse inden for bosætning, markedsføring og turisme. De fem er: Vorbasse Erhvervsforening, Vorbasse Grundejerforening (med Vorbasse marked), Vorbasse Lokalråd, Vorbasse fonden og Den Dynamiske Landsby. Disse fem koordinerer i praksis det meste af strategiarbejdet i Vorbasse, og fungerer som talerør til kommunen i mange sager.

Vorbasse marked og foreningslivet omkring markedet har en særstatus. Dels samler det årlige marked flere hundrede frivillige, og skaber stort sammenhold om byens fælles indsats for at holde markedstraditionen i hævd. Dels skaber markedet en stor lokal omsætning, som byens erhvervsliv ikke kan undvære og ikke mindst genererer markedet et pænt overskud, der bl.a. bruges til at løfte ungdomsarbejdet og forenings- og kulturlivet i området. Vorbasse har formentlig et af de laveste foreningskontingenter for børn og unge i hele Syddanmark.

Vorbasse har desuden lang tradition for en stærkt og aktivt kirkeliv, og mange foreninger bygger på et kristent livsgrundlag.

Generelt er der et godt samarbejde og sammenhold mellem foreningerne i byen. Der er stor tolerance og holdningen er generelt, at "Man skal yde en indsats i Vorbasse" og – "Udvikling! – Den skaber vi selv!". Det kom bl.a. til udtryk i den kraftanstrengelse byens borgere ydede, da de skaffede mere end 10 mio. kr. til Idrætscenteret i 2006, samt 2 mio. igen i 2012.

Mangler der muligheder for organiserede såvel som uorganiserede fritidsaktiviteter og formelle samt uformelle mødesteder i byområdet eller i nærheden af det? Hvis ja, uddyb:

Vorbasse er rimeligt dækket på det punkt. Der er indrettet plads i Fritidscentret til de mere uorganiserede fritidsaktiviteter. Manglende samlings- og aktivitetsmuligheder i det åbne rum er en af byens største udfordringer, som beskrevet ovenfor.

Hvis der er andre sociale og kulturelle forhold i byområdet, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

I forbindelse med borgernes helhedsplan for Vorbasses udvikling i 2009, blev der gennemført en større interviewundersøgelse af mange borgeres holdning til livet og mulighederne i Vorbasse. Interviewundersøgelsen blev lagt til grund for kortlægning af Vorbasses sociale, kulturelle og fysiske identitet.

Borgernes karakteristik af Vorbasses sociale og kulturelle identitet var:

- Tolerance
- Sammenhold og fællesskab
- Genkendelighed
- Vi kommer hinanden ved
- Vi bekymrer os om hinanden
- Forskellighed er godt
- Når det gælder, står vi sammen
- Man skal yde en indsats i Vorbasse
- Udvikling! – Det skaber vi selv!

9. Beskrivelse af potentialer i det valgte byområde

Beskriv potentialer vedrørende det valgte byområdes beliggenhed og herunder attraktionsværdier (f.eks. som nærhed til natur, vand, kultur m.v.):

Vorbasses centrale beliggenhed tæt på et meget stort arbejdsmarked med mange arbejdspladser er byens største potentiale. Det betyder, at Vorbasses mulighed for at fastholde byens status som et godt sted at bo fortsat er stort. Der er fortsat også gode arbejdspladser i selve Vorbasse, både inden for industri og service. Alle ungdomsuddannelser og mange videregående uddannelser kan nås indenfor ½- 1 times kørsel.

Vorbasse by ligger midt i en flot natur og landskaber med en spændende historie. Byens forhistorie er navnkundig og skaber stolthed. Det er en ressource som Vorbasse kan benytte i sin selvforståelse og branding. Hedearaler med Hærvejen, skove og Holme å præger omgivelserne, og der er mange muligheder for at gå, cykle eller køre ud i naturen. Selve byen er en fin boligby, med gode boligkvarterer og tilbud både inden for ejer- og udlejningsbyggeri. Der er fortsat et pænt udbud af grunde til parcelhusbyggeri og til tæt-lav byggeri i byen.

Beskriv potentialer vedrørende det valgte byområdes økonomiske udvikling (f.eks. mulighed for udvikling i private erhverv og service eller offentlig service, der kan bidrage til udviklingen):

Turismen er i vækst i hele Billundområdet. Den har også været stigende for Vorbasse i de senere år. Vorbasse har potentiale i form af gode overnatningsfaciliteter på kro, campingpladser og i ferielejligheder. Der er servicetilbud til at få en større andel af turismeveksten i området. Det kan skabe flere arbejdspladser til erstatning for de mistede andre steder i næringslivet. Vorbasse har forudsætningerne for at opfylde turisternes umiddelbare behov for overnatning hele året, som bespisning, varierede indkøbsmuligheder, oplevelser i form af den smukke natur og det fine stinet for cykel- og gåture, men også med adgang til Fritidscentrets faciliteter med svømmehal, hal, fitness og bibliotek får alle besøgende adgang til gode og positive oplevelser.

Hovedkvarteret for Vorbasse-Hejnsvig Sparekasse skal også nævnes. Den er et mere end 125 årigt pengeinstitut med lokale rødder i Vorbasse. Det har stor betydning både på grund af mange arbejdspladser, men også på grund af sparekassens store opbakning til det lokale forenings- og kulturliv.

Hvis der er andre potentialer i det valgte byområde, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

Vorbasse Marked og hele samarbejdet i foreningerne om at gennemføre og drive denne aktivitet er et kapitel for sig. Et enestående socialt, kulturelt og økonomisk fyrtårn, der har rødder tilbage i middelalderen og som byens borgere gennem generationer har forstået at udvikle som én af de vigtigste omdrejningspunkter i byens udvikling. Markedet er drevet af hundredevis af frivillige foreningsmedlemmer i Vorbasse og omegn. Det kræver et kæmpe koordinerings- og planlægningsarbejde, drevet af byens Grundejerforening. Befolkningen med det store sammenhold, indstilling til frivillig indsats overalt, engagement i byens liv og fremtidige udvikling og det aktive forenings- fritids- og kulturliv er en kæmpe ressource, som er afgørende for, hvordan fremtiden kan løftes i Vorbasse.

10. Beskrivelse af de overordnede mål og visioner for områdefornyelsen

Hvad håber I på, at en eventuel områdefornyelse vil betyde for byområdet i løbet af de fem år, områdefornyelsen vil blive gennemført i byområdet?

Indledningsvis skal det understreges, at det er Vorbasses foreninger sammen med borgerne i Vorbasse, der har taget initiativ til at ansøge om områdefornyelsesmidler - stærkt drevet af det grundige strategiske samarbejde om byens udvikling, der er accelereret i samarbejdet i "de 5 foreninger" siden 2012. Derfor er visionen og overordnede mål for områdefornyelse stærkt forankrede i lokalsamfundet allerede. Ligesom der er en stærk bevidsthed om, hvad byen kan klare selv og hvad det er den beder om bistand til ved at søge områdefornyelsesmidler.

Billund Kommune bakker fuldt op om Vorbasses initiativ og anerkender Vorbasses behov for at arbejde med liv- og identitetsskabende fornyelser og forbedringer i byen. Initiativet passer godt ind i Billund Kommunes bestræbelser på at manifestere kommunens brand: kvalitet, substans og styrke med gode muligheder i såvel by, omegnsbyer og landområderne (*fra 5 veje til vækst*). Som nævnt lancerer Landdistriktsudvalget kommunens nye landdistriktspolitik sommeren 2015. Selvom politikken endnu er under udarbejdelse, er der ikke tvivl om, at politikken kommer til at understøtte kommunens lokalbyer i at finde netop hver deres identitet og rolle som aktivt lokalsamfund i kommunens generelle udvikling. Kommunen ser det konkrete samarbejde med Vorbasse og Sdr. Ommes om områdefornyelsesinitiativer, som vigtige cases for udvikling af samarbejdet med lokalbyerne i kommunen i øvrigt.

Vision:

Vorbasse vil fastholde sit motto fra 2009: **Vorbasse – et godt sted at bo - Byen med de mange muligheder**

Vorbasse er dog klar til at udfordre sig selv på visionen og søge svar på:

- Hvad der gør Vorbasses borgere og andre nysgerrige på byens muligheder?
- Hvordan nysgerrigheden kan vækkes eller stimuleres i byens fysiske omgivelser?
- Hvordan Vorbasses fysiske udfordringer kan vendes til muligheder og attraktioner i byen?

Vorbasse håber om 5 år på at:

- borgere og andre kan se, at i Vorbasse sker der **noget særligt** i den fysiske byudvikling
- borgerne har fundet frem til den eller de fortællinger, der kan danne rygrad i byens fysiske udvikling (byens identitet er omsat i noget synligt, som alle kan være med til at bygge videre på i stort og småt)
- der er gennemført markante fysiske projekter i byen, der på en gang formidler byens fortællinger og styrker byens sammenhænge på en måde, der gør det muligt at opholde sig, gøre aktiviteter sammen og kunne færdes sikkert trafikalt.
- Områdefornyelsens aktiviteter har mobiliseret borgere, erhverv og foreninger til at medvirke løbende i den fysiske omdannelse af byen
- Områdefornyelsen har skabt interesse for privat forskønnelse af bygnings- og kulturarv f.eks. via bygningsfornyelse

Baggrund og tankegang

Vorbasse vil gøre noget ved det!

På den ene side kunne man sige, at Vorbasse er langt fra, hvad der kendetegner såkaldte "Skrumpelev-byer" i Danmark. På den anden side kan man sige, at Vorbasses fysiske struktur og udfordringer ligner. Udfordringerne i Vorbasse er ikke sociale eller kulturelle, men fysiske. Hvad kan Vorbasse stille op med en diffus bystruktur, der mere og mere går i opløsning. Vorbasse ønsker med områdefornyelsen, at få en forståelse for Vorbasses unikke sted/ identitet og få en samlet plan for, hvad Vorbasse så kan gøre ved stedet.

Det passer godt til Vorbasse at tænke positivt og tænke i muligheder!

Med helhedsplanen i 2009 var Vorbasse foregangsby og pilotmodel for udarbejdelse af helhedsplaner i alle kommunens lokalbyer. Vorbasse vil nu gerne inspirere til nye tilgange i udvikling af byer i landdistrikter, hvor afvikling af funktioner og forfald i hovedgaderne er hovedtemaer. Vorbasse vil klæde sit unikke sted på i nye klæder (varige såvel som midlertidige), der gør borgere og turister nysgerrige og giver lyst til at bruge byen aktivt.

Vorbasse vil arbejde for at vende udfordringer til muligheder og attraktioner!

F.eks. vil Vorbasse søge svar på:

- Hvordan vendes det til et potentiale, at byen allerede har og også i fremtiden kommer til at leve med en åben/perforeret bystruktur, hvor landskabet bevæger sig ind i grønne kiler?
- Hvordan kan der skabes nye værdier i det der er forsvundet eller blevet til overs i hovedgaden – arealer, bygninger, funktioner?
- Hvordan kan Vorbasses mennesker motiveres til, at medvirke til at skabe midlertidig aktiviteter i bygninger/arealer, der fortæller historier - mens man venter på nye mere varige løsninger?
- Hvordan kan borgere, erhverv, foreninger selv være med til at forskønne bygninger/ grunde, mens man venter på salg/nybyggeri?

11. Borger- og aktørinddragelse i områdefornyelsen

Beskriv hvilke mulige samarbejdspartnere, I gerne vil inddrage og samarbejde med i områdefornyelsen (f.eks. beboere, virksomheder, boligorganisationer, afdelingsbestyrelser, grundejerforeninger, handelsforeninger, kulturinstitutioner, skoler eller daginstitutioner):

Billund Kommune har ejerskabet til områdefornyelsen i Vorbasse. Derfor sætter Billund Kommune de overordnede rammer for proces og samarbejde, men det vil ske i tæt samarbejde med **"de 5 foreninger"** (Vorbasse Lokalråd, Vorbasse Grundejerforening, Vorbasse Fonden, Erhvervsforeningen og Den dynamiske landsby), der selv har taget initiativ til områdefornyelsen og rettet henvendelse til Billund Kommune.

"De 5 foreninger" repræsenterer et netværk af vigtige nøglespillere, der har den største kontakt til foreningerne i Vorbasse. Kommunen vil derfor sammen med "De 5 foreninger" tilrettelægge program- og gennemførelsesfase og planlægge, hvordan borger- og aktørinddragelse bedst kan foregå i de forskellige faser.

Som vigtige lokale aktør i områdefornyelsen ser Billund kommune og Vorbasse desuden: Billund Boligforenings afdelingsbestyrelse i Vorbasse, grundejere, offentlige institutioner i byen, frivillige organisationer, samt erhvervsrepræsentanter og turismeaktører, der er berørt af områdefornyelsen.

Der vil være behov for at tilrettelægge både en bred borgerinddragelse i form af åbne borgermøder/workshops og en mere snæver inddragelse af særlige interessenter, der kan deltage i et mere forpligtende samarbejde i henholdsvis programfase og gennemførelsesfase. En konkretisering af borger- og aktørinddragelse vil ske i forbindelse med tilrettelæggelse af programfasen.

Der er normalt stor opbakning til borgermøder og samarbejde om byens udvikling. Der vil løbende blive kommunikeret til alle borgere og institutioner i Vorbasse om projektets fremdrift over byens netværk, som bruges flittigt til kommunikation, se www.vorbasse.dk

12. Organisering af områdefornyelsesprojektet

Beskriv hvordan I påtænker, at et eventuelt områdefornyelsesprojekt skal organiseres (f.eks. tværfaglige samarbejde mellem flere forvaltninger, hvilke forvaltninger som, I forestiller jer, vil deltage i projektet, hvilken forvaltning, der skal være overordnet ansvarlig, inddragelse af det politiske niveau osv.):

Nedenfor skitseres elementer i en organisering for Vorbasses områdefornyelsesprojekt. Kommunen og "De 5 foreninger" forudsætter ved programstart at gennemføre en indledende workshop, for at sikre at parterne får forventninger til samarbejdet afstemt og at rammerne for procesplan og organisering bliver tilrettelagt på den bedst mulige måde.

Foreløbige forventninger til elementer i organiseringen:

Der etableres **en overordnet styregruppe** bestående af ledende parter fra Billund Kommune og repræsentanter udpeget af "De 5 foreninger". Det forudsættes, at der til styregruppen bl.a. udpeges personer, der har repræsentation i Vorbasse Lokalråd og personer med relationer til Landdistriktsudvalget for at sikre den nødvendige overordnede koordinering til Landdistriktspolitikken og til de samarbejder der foregår mellem kommune og lokalbyernes lokalråd på tværs. Til styregruppen vil der ad hoc kunne tilknyttes særlige interessenter inden for erhverv, relevante foreninger, institutioner og borgergrupper, hvis der er ønske om eller behov herfor. Styregruppen vil være ansvarlig for den generelle udvikling af projektet og at mål og retning overholdes.

Der etableres **en projektgruppe** med henholdsvis en kommunal projektleder (tovholder) og en lokal tovholder. De har hver især ansvaret for kontakten til henholdsvis det kommunale bagland og det foreningsmæssige bagland. Den konkrete bemanning afklares i forbindelse med opstart af program. Arbejdsgruppens ansvar er at sikre det brede tværfaglige samarbejde og koordinering mellem kommunale og lokale parter omkring områdefornyelsens initiativer og indsatser. Kommunen har ansvaret for områdefornyelsens fremdrift, økonomistyring, kommunikation, inddragelse af relevante forvaltningsområder, politisk behandling i relevante udvalg m.m. samt udpegnings af kommunens tovholder, der samarbejder og yder bistand til de tema-/arbejdsgrupper der nedsættes.

For gennemførelsen af konkrete projekter og områderelaterede initiativer nedsættes **tema-/arbejdsgrupper**, der deltager i den direkte udvikling og gennemførelse. Arbejdsgrupperne bemannes med lokale interessenter, der har eller forventes at få ejerskab til de konkrete indsatser sammen med relevante fagpersoner fra kommunens forvaltninger.

Tilknytning af fageksperter ad hoc

Der skal sikres mulighed for, at særlige fageksperter fra kommunalt eller eksternt regi kan tilknyttes projektgruppen eller arbejdsgrupper efter behov. Der kan blive behov for forskellige ekspertiser i forskellige faser. F.eks. kunne det være inspiration til arbejdsgrupperne om kreative indfaldsvinkler til projekter, som borgerne selv kan give sig i kast med - inspiration til historiefortælling i det offentlige rum. Hvordan griber man det an?

13. Beskrivelse af de initiativer I på nuværende tidspunkt ønsker at igangsætte i forbindelse med områdefornyelsen

Beskriv kort hvilke initiativer I ønsker at igangsætte i byområdet på baggrund af de fysiske, sociale og kulturelle udfordringer og potentialer, som I har beskrevet i punkt 7-9 og målsætningerne fra punkt 10:

Områdefornyelsen skal fremme byens fysiske udvikling og motivere byens borgere, erhvervsliv og foreninger til at medvirke i opgaven. Som allerede nævnt er der så mange initiativer og potentialer i spil i Vorbasse, så der bliver hårdt brug for at få systematiseret og prioriteret, hvordan de forskellige indsatser skal skrues sammen i en samlet ide og plan. Den opgave skal løses i programfasen. Listen nedenfor er derfor udtryk for en uprioriteret rækkefølge af initiativer, der på nuværende tidspunkt ønskes indarbejdet i områdefornyelsen.

Initiativer af foreløbig karakter, som prioriteres nærmere if. med programudarbejdelse:

Skabe nye sammenhænge i bystrukturen med indretning af sociale og kulturelle samlingspunkter og opholdssteder for alle borgere og besøgende i byen

Potentialerne kan Vorbasse bl.a. finde ved at prioritere og skabe nye sammenhæng og indhold i de eksisterende torve, rumdannelser og byjorder og ved f.eks. at omlægge den store busholdeplads til multifunktionelt anvendelse til gavn for borgernes sociale og kulturelle udfoldelser og rekreative ophold.

Forskønnelse af hovedgaden

Hovedgaden ønskes løftet f.eks. med et samlet design. Indkørslerne til byen trænger til forskønnes, bl.a. ved renovering og fornyelse af belægninger, byudstyr, beplantning, skiltning m.v.

Øget trafiksikkerhed for alle trafikanter, trafikdæmpning og bedre overgange

Trafiksikkerheden skal øges med fokus på naturlige overgange og nye fartdæmpningsforanstaltninger. Belægninger, beplantninger, p-lommer og andre greb kan indgå som redskaber til at opnå den ønskede virkning.

Sammenhængende plan for stiforbindelser i byen, mellem de forskellige boligområder og ud i naturen omkring Vorbasse

Stiforbindelser kan medvirke til at øge trafiksikkerhed i byen, men de er også et væsentlig aktiv i at skabe nye forbindelser i bystrukturen, hvor de kan være med til at forbinde punkter, der fortæller historier. Derfor arbejdes der allerede på at forbedre sammenhæng i hele stinettet, herunder sammenhæng til sundhedsstierne. Der er fokus på bedre adgang til naturen omkring Vorbasse.

Registrering af bygnings- og kulturarv med henblik på vurdering af renoveringsbehov med støtte under byfornyelsesloven

Det er væsentligt at foretage en registrering af byejendomme, for at sikre viden om væsentligst kulturarv, så den kan bevares og indgå i den fremadrettede renovering og fortællinger om bl.a. byens "småårshuse". Der er også behov for at få overblik over nedslidt ejendomme og ejendomme i forfald. Derfor skal der foretages en registrering af enkelte ejendomme med henblik på en vurdering af eventuelle muligheder for renovering under byfornyelsesloven.

Borgerinddragelse hele vejen igennem

Borgerne i Vorbasse har selv rejst ønsket om områdefornyelse i Vorbasse, og man ønsker selv at bidrage væsentligt til gennemførelse af denne, så den kommer til at svare lokale behov og forventninger. Derfor er det en givet sag, at der både før, under og efter projektet vil være fokus på dialog og samarbejde mellem Billund Kommune og borgerne i Vorbasse om indhold og prioritering i områdefornyelsesprogrammet og i gennemførelsen.

Andre områdebaserede indsatser i byområdet.

Områdefornyelsen bliver et meget væsentligt element i en ny strategiske helhedsplan 2.0 for Vorbasses fremtidige udvikling. Det betyder, at alle resultater fra projektgrupper i Vorbasse, som p.t. arbejder med forbedring af de fysiske-, sociale- og kulturelle betingelser for byens borgere vil indgå i arbejdet med områdefornyelsen.

Nævnes kan i den sammenhæng:

- Grønt lærings- og oplevelsesrum mellem Vorbasse skole, Vorbasse idrætscenter, Campingpladsen. Rummet vil indgå i det overordnede stinet i byen, og med den valgte placering tæt på campingpladsen vil det også spille en positiv rolle for tiltrækningen af turister, når de ønsker at overnatte i Vorbasse. Rummet er også en del af skolernes bestræbelser på at skabe uderum for læring og bevægelse, som er en væsentlig del af den nye skolereform.
- 3 afmærkede sundhedsstier med udgangspunkt i midtbyen tager gående og cyklende ud gennem byens kvarterer og ud i naturen omkring byen. Stierne er meget populære og skaber stort sammenhold og forbedret sundhed for borgerne. Stierne skal indgå i det samlede stinet.
- Plejecentret er placeret midt i byen. En gruppe undersøger i øjeblikket, sammen med kommunen og stedets læger, muligheden for at oprette et sundhedshus tæt på plejecentret. En anden gruppe arbejder med et projekt med sansehaver og motionsrum i nærheden af plejecentret.
- En gruppe af borgere og turismeaktører samt erhvervsforeningen deltager i et projekt sammen med andre landsbyer i kommunen for at finde nye lokale potentialer for øget beskæftigelse i forbindelse med den meget store og stigende turismeudvikling i Billund Kommune.
- Som et led i Billund Kommunes satsning på at udvikle sig til Børnenes Hovestad har Vorbasse besluttet at arbejde strategisk med ideen om, hvordan Vorbasse kan udvikle sig til Børnenes Landsby.

14. Inddragelse af private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen

Beskriv hvordan I vurderer, mulighederne er for at inddrage private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen (f.eks. hvilke typer af bolig- og erhvervsinvesteringer kan tænkes at blive sat i gang som en del af områdefornyelsen eller efter en områdeindsats?):

- Borgerne har allerede investeret og investerer fortsat i byens udvikling – især i form af frivillig indsats og rejsning af investeringsmidler.
- Flere husejere har eller påtænker at renovere deres huse i bykernen.
- Vorbassefonden og Vorbasse Grundejerforening, der står bag Vorbasse marked bidrager til større og mindre projekter i Vorbasse, som kan gavne byens og borgernes udvikling og stimulere frivilligheden.
- Erhvervslivet i Vorbasse er også en vigtig samarbejdspart, når der skal rejses midler til nye investeringer. En af de vigtigste er som nævnt Vorbasse- Hejnsvig Sparekasse.
- I nogle af de konkrete projekter i tilknytning til helhedsplanen og områdefornyelsen vil det være oplagt at søge om medfinansiering gennem private fonde eller tipsmidler.
- Endelig forventes det, at endnu flere private ejendomme vil blive inspireret gennem områdefornyelsen til at renovere og forbedre egne ejendomme i bykernen. Der er ikke foretaget en konkret vurdering af, hvilke ejendomme, der kan blive tale om.
- I forbindelse med programudarbejdelsen vil det blive vurderet, hvilke private partnerskaber, der evt. kan komme på tale.

15. Overordnet budget

Angiv budget, som knytter sig til de initiativer, I påtænker, skal indgå i områdefornyelsesprojektet:

1.	Ekstern bistand i forbindelse med programudarbejdelse, procesrådgivning, planlægning og koordinering af områdefornyelsen	650.000
2.	Styrkelse af Vorbasses fysiske sammenhænge, pladser til ophold og aktivitet, samt byens kobling til stisystemer, markedsplads m.m.	3.700.000
3.	Etablering af trafikale forbedringer på hovedgade og sideveje	1.350.000
4.	Bygningsregistrering mhp. vurdering af behov for bygningsrenovering efter byfornyelsesloven	90.000
	Samlet projektsum ekskl. moms	5.790.000

16. Finansiering af områdefornyelsen

Finansiering af de samlede projektomkostninger	
Ansøgt udgiftsramme fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (reservation af støtte til områdefornyelse)	<input type="text" value="1.930.000"/> kr.
Kommunens egenfinansiering	<input type="text" value="3.860.000"/> kr.
Områdefornyelsens forventede samlede udgifter	<input type="text" value="5.790.000"/> kr.

Har kommunen planer om at søge andre finansieringskilder? Hvis ja, hvilke og hvor sikker vurderer I, denne indtægtskilde er?

Der vil blive søgt andre midler til nogle af underprojekterne i den samlede helhedsplan, som nævnt i pkt. 14. Desuden har borgerne mulighed for at søge støtte via Kommunens landdistriktspulje, samt LAG midler.

Har kommunen planlagt finansiering af andre byudviklingsindsatser udover områdefornyelsen i byområdet?

Ikke i Vorbasse. Billund Kommune har i 2014 fået en rammegodkendelse på 2.450.000 kr. til et områdefornyelsesprojekt i Sdr. Omme. Der er ved at blive udarbejdet byfornyelsesprogram.

Der er ikke lagt en egentlig finansieringsstrategi endnu.

Bilag:

1. Statistiske data vedrørende Vorbasse pr. 10.11.2014.

VURDERINGSSKEMA FOR:

Nedslidte byområder i mindre byer, hvor der er et væsentligt behov for en bymæssig udvikling

Byens situation og udvikling	
- byen er afsides beliggenhed og har dårlige trafikforbindelser til større byer?	3
- en negativ udvikling i erhverv og arbejdspladser?	4
- en negativ befolkningsudvikling?	4
- en udvikling mod færre erhvervsaktive og flere ældre?	4
- en negativ udvikling i indkomster og skattegrundlag?	3
- et fald i privat service?	3
- manglende kulturudbud og oplevelser i byen?	2
- mangelfuld offentlig service og institutioner?	2
Fysiske forhold i byområdet	
- nedslidte boliger med dårlig standard?	3
- tomme boliger?	3
- behov for nedrivning, renovering eller omdannelse af erhvervsbygninger?	4
- grimme eller nedslidte bygninger og byrum?	3
- trafikproblemer?	4
- manglende beboer- og fritidsfaciliteter?	1
- nedslidte eller manglende friarealer?	4
Sociale forhold i byområdet	
- mange beboere, som mangler beskæftigelse?	3
- overvægt af ældre beboere?	3
- mange beboere, som har sociale problemer?	3
- integrationsproblemer?	1
- problemer med misbrugere?	3
- problemer med kriminalitet?	3
Byfunktioner i selve byområdet	
- manglende nærhed til privat service?	3
- manglende nærhed til offentlig service?	2
- manglende muligheder for fritidsaktiviteter?	2

TJEKLISTE

- Alle punkter i ansøgningskemaet er udfyldt og beskrevet - eller der er skrevet "Ikke relevant", hvis spørgsmålet ikke vurderes relevant for byområdet**
- Projektets titel er entydig og dækkende for projektets indhold**
- Ansøgers kontaktoplysninger er angivet**
- Vurderingskemaet er udfyldt**
- Bilag er nummereret og anført i ansøgningskemaet, og vedhæftet ved fremsendelse af ansøgningskemaet**
- Nøgletal er indhentet fra Danmarks Statistik og vedhæftet som bilag (ikke et krav). Se vejledning på ministeriets hjemmeside: www.mbbi.dk**
- Ansøgningen er indberettet i BOSSINF-område**